

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 24 септември 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Константин Пенчев
Филип Димитров
Надежда Джелепова
Атанас Семов

Красимир Влахов
Янаки Стоилов
Соня Янкулова
Борислав Белазелков
Десислава Атанасова

при участието на секретар-протоколита Мариана Малканова разгледа в закрито заседание на 24.09.2024 г. конституционно дело №28/2024 г., докладвано от съдия Десислава Атанасова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 10.07.2024 г. по искане на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на чл. 120, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване (КСО, обн. ДВ, бр. 110 от 17.12.1999 г., посл. изм. ДВ, бр. 79 от 17.09.2024 г.). В редакцията си, в сила от 01.08.2023 г. (изм., обн. ДВ, бр. 66 от 01.08.2023 г.), разпоредбата урежда

при обжалване по административен ред жалбоподателят да няма право на платеното възнаграждение за адвокатска защита.

Според вносителя „нормата на чл. 120, ал. 2 КСО противоречи на чл. 4, ал. 1 КРБ, поради установената с коментирания законов режим несправедлива уредба, която е и вътрешнопротиворечива и взаимоизключваща се“. В искането е посочено противоречие на чл. 120, ал. 2 КСО и с чл. 7 от Конституцията, тъй като „допуска държавата да не отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица“. Изложени са аргументи и за противоречие с чл. 56 от Конституцията „поради възпрепятстване и демотивиране на увредените лица да ползват правна помощ“.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект на инициатива съгласно чл. 150, ал. 5 от Конституцията. То е в обхвата на ограниченото правомощие на Висшия адвокатски съвет да сезира Конституционния съд, тъй като е насочено към установяване на противоконституционност на законова разпоредба, за която се твърди, че нарушава основни права на гражданите.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на разпоредба от действащ закон, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. По искане с предмет чл. 120, ал. 2 КСО Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Конституционният съд приема, че искането следва да бъде допуснато за разглеждането по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС Съдът приема, че с оглед предмета на направеното искане следва да конституира като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, президента на Република България, министъра на труда и социалната политика, министъра на правосъдието, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, омбудсмана, Националния осигурителен институт и Комисията за финансов надзор.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да бъде отправена покана да предложат становища по предмета на делото следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: Фондация „Български адвокати за правата на човека“, Съюза на юристите в България и Сдружение „Българска асоциация за европейско право“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д-р Емил Мингов, проф. д-р Красимира Средкова, проф. д-р Нина Гевренова и доц. д-р Райна Койчева.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на чл. 120, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване (обн. ДВ, бр. 110 от 17.12.1999 г., посл. изм. ДВ, бр. 79 от 17.09.2024 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента на Република България, министъра на труда и социалната политика, министъра на правосъдието, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, омбудсмана, Националния

осигурителен институт и Комисията за финансов надзор, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправля покана да предложат становище в същия срок до: Фондация „Български адвокати за правата на човека“, Съюза на юристите в България и Сдружение „Българска асоциация за европейско право“, на които да се изпратят преписи от искането и от определението.

Отправля покана да дадат писмено правно мнение до: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д-р Емил Мингов, проф. д-р Красимира Средкова, проф. д-р Нина Гевренова и доц. д-р Райна Койчева, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател: Павлина Панова